

**Lēmumu pieņemšanas atbalsta instruments meža ražības paaugstināšanai,
nodrošinot efektīvu un klimatam piemērotu selekcijas efekta pārnesei***(Nr. 1.1.1.1/19/A/111)*

22.12.2020.

Iedzimtības ietekme uz caurmēra pieauguma dinamiku: pirmie pētījuma rezultāti

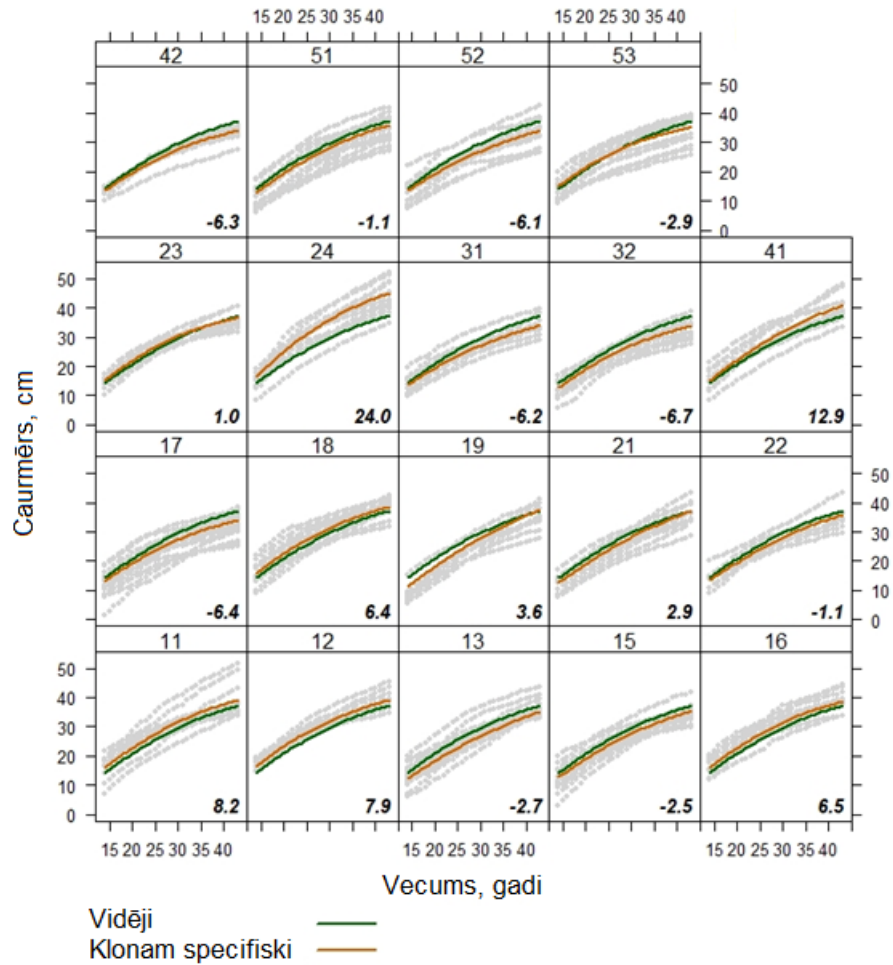
Pētījuma ietvaros ievākti pieauguma urbumi un sagatavoti pirmie rezultāti, analizējot egles klonu ģenētiski noteiktās augšanas dinamikas ilgtermiņa (aprites cikla) atšķirības. Šis darba uzdevums uzsākts prioritāri, apzinoties, ka viens no nozīmīgajiem pētījuma rezultātiem ir "Lēmumu pieņemšanas atbalsta sistēma (modelis) klona materiāla izvēlei".

Par rezultātiem sagatavota pirmā versija manuskriptam "An assessment of genetic differences in the diameter growth dynamics of Norway spruce clones".

Konstatēts, ka iedzimtība statistiski būtiski ietekmē visus trīs egles klonu augšanas gaitu aprakstošās Ričarda-Čapmana funkcijas parametrus un, ieverot klona efektu, bija iespējams nozīmīgi paaugstināt modeļa precizitāti.

Tātad šāda pieeja – modificējot visus trīs parametrus – būs piemērotākā, iekļaujot selekcijas efektu ilgtermiņa audžu ražības plānošanā un paaugstinot izpratni par selekcionētā stādāmā materiāla, īpaši – klonu, izmantošanas priekšrocībām mežaudzēs, kur galvenais mērķis ir koksnes ieguve.

Ņemot vērā, ka pētījuma ietvaros svarīgi novērtēt ne tikai caurmēra, bet gan visa stumbra tilpuma augšanas dinamiku un to ietekmējošos ģenētiskos un meteoroloģiskos faktorus (un šo faktoru mijiedarbību), nākamais etaps ir klonu un rametu izvēle augstuma pieauguma rekonstrukcijai. Šis etaps ir veikts, identificējot 2 stādījumus un kokus tajos; sagatavota dokumentācija destruktīvai paraugu ieguvei, ko plānots uzsākt ar jauno gadu. Iegūstamā informācijas būs kvalitatīvi jauna ne tikai Latvijas, bet arī reģiona mērogā, jo egles augstuma pieauguma rekonstrukcija ir komplicēta un līdz šim galvenās cirtes parametrus sasniegušiem šīs koku sugas kloniem tā nav veikta.

- Pelēkās līnijas atspoguļo individuālu rametu caurmēra pieaugumu.
- Skaitļi apzīmē katra klona realizēto (faktisko) selekcijas efektu, tiem sasniedzot galvenās cirtes parametrus.

Egles klonu caurmēru augšanas dinamika, raksturojot to ar stādījuma vidējo (zaļā līnija) vai klonam specifisku (oranžā līnija) līkni.